

151
19

Nr. akt _____

Protokół przesłuchania świadka

Dnia 5 czerwca 1946 r. w Warszawie
 w siedzibie Prokuratury Specjalnego Sądu Starzego z siedzibą
 w Warszawie Sąd Grodzki w _____, Oddział _____
 w osobie Sędziego J. Andrzejewicz
 z udziałem Protokółanta _____
 w obecności stron _____

przesłuchał niżej wymienionego w charakterze świadka — bez przysięgi.¹) —

Po uprzedzeniu świadka o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania i o treści art. 107 k.p.k. — oraz o znaczeniu przysięgi, Sądziła odebrał od niego przysięgę na zachowanie wiary i szczerze art. _____ k.p.k. po czym —) świadek zeznał, co następuje:

Imię i nazwisko ks. dr. Zygmunt Hoziński
 Wiek 15 1884
 Imiona rodziców Wojciech i Maria
 Miejsce zamieszkania ul. Wąska 54
 Zajęcie profesor uniw. Warsz.
 Wyznanie kat.
 Karalność nie karany
 Wykształcenie Wydz. filoz. i teolog w Lublinie (Pijarów)

Podczas wojny byłem pełnomocnikiem Arcybiskupa Warszawskiego dla spraw związanek z urzędami niemieckimi (Bevollmächtigter des Erzbischofs von Warschau für die Angelegenheiten mit den deutschen Behörden).
 Arcybiskupem Warszawskim był dr. Stanisław Gall, a po jego śmierci w 1943 nastąpił od przejęcia był biskup Szlagowski.
 Od samego początku okupacji: t.j. od chwili wkroczenia Niemców do Warszawy zawarłem z Niemcami

¹) Zgodnie wyrazy dźwięku pa'nie przekształcić.
 ²) W tym miejscu wpisać należy odpowiedź, jeżeli udzielił świadek, po uprzedzeniu go o prawie odmówienia zeznań (art. 104 k.p.k.).

M.S. Nr. 8 k.p.k. — I. 1949.
 Protokół sądowy przesłuchania świadka. Druk. Min. Sprawiedliwości, Kładka

[Signature]

wrogi stanowisko wobec Kosciola: katechizacja
 Propaganda niemiecka sprowadza katechizacje niemieckie
 mowy i jest tam, ze Kosciol katolicki, a w szkole
 glososci kazda podlegala do wojny niemiecko - polskiej
 na kazaniach: w innych pryncypalnie okolicach
 nowszych zwiastosa przez radio. Oszwieczajacy
 to zaraz po okrosczeniu niemieckim na szlaku Wroclaw
 Propagandy RF w Al. Szecha. Memawisi do Kosciola
 i kazdy trwala przez cacy czas okupacji i malymi
 okroscami personalnej reniesji w czasie, gdy Kosciol i katechizacja
 byli niemcom bardzo potrzebni do ich celow milo-
 tarne - politycznych. Zachowanie ich wroclawskich
 niemieckich wobec niemi jako przedstawicieli stano-
 wy duchownej bylo stale negatywne, czesto brutalne
 i potoczne z gloskami.

W pierwszych dniach po okrosczeniu niemieckim
 od 3 października 1939 przez ulice kazdy katolik
 ktory pokazal zia na ulicy, byl schwytkany przez
 gestapo, waznych mozgi placowki na woj-
 kich wazniejszych artemiach przesadzane specjalnie
 dla wyzapiwania katechizacji. Ni obeszto si przy tym
 bez rabowania. Dzieni odhodono na Pawlak
 i tam zabrano bez przesluchania: zolnierzy
 dopro po kilku tygodniach.

Wczesniej od roku 1940 rozpoczelo si zyte-
 malyczne arestowanie katechizacji przez gestapo
 ni oszczednosc narzek chorych i bardzo potocznie
 wroclaw, - zabrano wewczas ludzi
 ktory nic ni mieli wspolnego z politykami

[Handwritten signature]

a starych jedyną winą było to, że dał kapitanami
 w parafiach rzymskich. węgelskich wyznawców
 proboszcz z budyńskich parafialnych: zajmowano się
 na instytucji niemieckiej przesyłem, by zachować pewną
 legalność amunicyjną królestwu do podpisania bardzo niekorzyst-
 nego kontraktu pruskiego. Gdy królestwo odmówiło
 przystąpienia do umowy pruskiej (Lusangsoverdrag),
 w królestwie starostwo oznaczono samowładnie czynami
 pruskiemu: warunki operacyjne w ten sposób, że stłumi-
 ła wszelkie wszelkie dopięć niemieckie. Taką umowę
 pruskiemu przystąpił starosta niemiecki

Nawiszyło do akcji aresztowania niemieckiego
 i zabierano królestwo wychodzący z Koszowa,
 bez pytania się nawet o nazwisko. W ten sposób areszt-
 owano ks. dr. Franciszka Rostanica profesora Uniw. Kasa-
 i, wywieziono go do obcej, gdzie zginął. Były wypadki
 z księdza, który na kazaniu wyraził nadzieję, że w następstwie
 z odwołaniem lub zapamiętał imię Polki, nakładnikiem był
 aresztowany i aresztowany. Tak stało się z drukarzem ks.
 Sejna z Góry Helwanii. Były też wypadki, w których
 aresztowanych kapitanów z powodu fałszywego
 doniesienia, tak w ten sposób, że wyrażono ducha
 w czasie królestwa - Tak zginął ks. proboszcz
 Dzikul. Zamieszanie w sprawie diecezjalna o zgonie
 tego księdza i prokuratura starała się o wydostanie
 zwłok od gwałtu w Górnym w 1943 r., bez skutku
 dopiero przypadkowo zwłoki te odwołano z kopane
 przez niemieców w pobliskim lasku. Zwrócić
 marynologii był wikariusz księdza Dzikula,
 który wskutek myślenia go popadł w chorobę neurozową
 wskutek te aresztowania dokonane były
 przez gwałtu, ale odparowała za mi szef dystryktu

4.
co zawsze podkreślaliśmy w piśmie skierowanym przez
Himmlera do dystryktu, a raczej do samego Fischera.

Przy tworzeniu getta, w którym znajdowały
się trzy Koswoje zaraz na początku w Kosucie Św.
Augustyna zrobiono składy rzeczy wojskowych,
a w Kosucie na leżni składy prywatnej firmy
mennickiej produkującej sprzęt dla wojska. Przy tej
sposobności wyrobione znajdujące się tam przed-
mioty służyły do wyjeżdżania Kosucian i w brutalny
sposób panoszącego urządzenia Kosucelne. Pomieszczenia
były uszkodzone bombardowaniem i trzeba było przepro-
stować remont, zwracalem się kilkakrotnie do gubernatora
Fischera, by pozwolił nam rozpocząć remont i by w ogóle
zabezpieczono Kosuciel od dalszych kradzieży i rabun-
ków. Kosuciel mógł być tak wyjęty z getta. Dany
podanie pozostały bez skutku. Gdy po peronym
odszymalnym wiadomości, że odwołano do grob-
pod Kosuciem, przysiężono dopry i odczesano z
palec zrukacji - białej, napisalem znów memo-
do Fischera, lecz znowo bez skutku, a gestapo odwróci-
ło, że prawo do pochówku zrobili to robotnicy polscy bardo
Sydowscy.

Niemcy wydalali zarządzenia cenzury
zwolnienia Fischera:

- 1) zakazanie lekarzy odbywania procesji: po za-
obrobem Kosucia; zakaz używania drzwiów, kła-
a reszta 1942 r. zostały zakwestionowane; zakaz
publicznych pogrzebów; zakaz śpiewania pieśni
"Serduszka Matko" jedynie z tego względu, że in-

Handwritten signature

przypomniała "Boże coś Polska" ; zakaz świąt o zabarwie-
niu patriotycznym ; nakaz wycofania ze apendyksów
mssalów i innych ksiąg księcielnych patronów polskich
i ogółe wszystkiego, co przypomina, była Polska
(was an das ehemalige Polen erinnert) Wszystkie
te zarządzenia otrzymany aliminy z dystryktu

2) Wszystkie stowarzyszenia religijne zostały
rozwiązane, o ile miały charakter religijny
społeczny, a majątek ich został skonfiskowany
Na pierwszym czasie ułatać mając i jedynie majątek
kilku stowarzyszeń ułatać, gdyżmy udowodnili
że stowarzyszenia ma cele religijne i jako takie
zostało kanonicznie przez Prosiwie wygaszone.
Zarządzeni - to było niezgodne z Konkordatem.

3) Zakłady naukowe teologiczne otrzymały nowego
nakaz mępnymowanie nikogo na pierwszy rok
studia i w oazy widni. Oznaczało skasowanie wszel-
kiego wpływu kleru.

4) Zakaz przyjmowania nowych esionkows do
agnoszenia zakonnych. Uba te zarządzenia
były pierwone i konkordatowi

5) Zakaz użycia jakichkolwiek postaci
religijnych w Niemc. wzglodnie Volksdeutschom.
Widpiatem na własne oazy restorachumie z dys-
tryktu, którego fundamentem męsternyie słowa: "es
ist unter der Würde eines Deutschen sich von einem
polnischen Geistlichen betreuen zu lassen"

6) Zakaz angażowania wszystkich spraw w sadz

choyba kupim materialnym, w koryci jedna ze
stosow przyznajemy jest Volksoputschem lub
innym.

7) Zakaz przyjmowania jakichkolwiek podani lub
skarg naszych dzieci, mieszkajacych w tak
zwanym koryciach przytaczanych do Rzeczy -
Jest to pogrubienie zasad Konkordatu.

8) Zakaz obchodzenia wiat : przeniesienie ich
przez stacje cywilne na medycy - jest to zgodne
z zasadami wolnosci wiat : Konkordatu.

9) Zakaz przyjmowania Sydero do Kosciola Kato-
lickiego - to jest pogrubienie nabytych
praw Kosciola. Po pewnym czasie Koscioly w glosie
zostaly zamkniete, a ksiyza i stana wyjednani
z glosa, mimo ze w opelnosci tej zostala jedna czesc
katholickow zastawia ludnosci robotniczy, koryci
pozostawiono bez opieki duszpasterskiej

Wszystkie zaradzenia otrzymujemy od
stado dystryktu wzglednie od stado politycznego

Mniej kelony z samego pocztku jak naj
nowej zakazali mieszac sie ksiyom do polityki
za to karali imowia, gdy sytuacja ich milicji
zmniejszila przegroszyla starali sie przykac Kosciol
sta swich albo w militarno - politycznych Fischer

wstala konferencja w 1943 r. zapraszajac ze strony
Kosciola imie : biskupa Szlagerowskiego. Proponowali
wczesas wyolamie listu pasterskiego przelaczone
 bolszewizmowi, spozycja i kazaniach : w Kosciol
o szkodliwosci komunizmu, o rownoczesnie zabli

[Handwritten signature]

caż a Polaków do współpracy z Niemcami w szeregach
 żołnierzy do wyjazdu na roboty do Niemiec. Fischer
 poinformował nas o warunkach robotniczych
 spotkanych w Niemczech, powiadając, że możemy tam same
 przyjechać, zjednoczyc się i mieć: że mają polskie
 duszpasterzy. Wszyskie to okazało się fałszem:
 zaraz podczas konferencji. Kiedy wyszliśmy przez
 Fischera u rzadnik zajmujący się temi sprawami, nie przy-
 gotowany do odpowiedzi i nieświadomy, że Fischer przedstawił
 oświadczenie, że Niemcy mają 4. zw. Sonderabteilungen,
 klony Polacy nie mają, że duszpasterzy polskich
 nie ma, a eskołobnie rzadnik był w myśli. Fischer natę-
 gnie słowa, byśmy niegdyś publicznie przeciwko mor-
 dcom dokonywanym na Niemcach, powiadając, że, wozu-
 mi powołaniem, że wtedy Rzesza niemiecka miałaby
 dość siły, aby je w takich miast zgubić, nie mogą
 znaleźć się do w podstępnych dokonaniach na 300 Niemców
 względnie osobach niemieckich. Na tej konferencji
 wizer polszaliny Fischera w sprawie egzekucji publicz-
 nych w Niemczech, że pomagają one zadrażnieniu lud-
 nosi polskiej. Fischer odpowiedział, że od Polaków
 zależy, czy będą egzekucje, czy ich nie będą;
 jeśli Polacy nie będą mordować Niemców, to i egze-
 kucji ustanie. Oświadczenie to było niezgodne
 z prawdą, gdyż Polaków masami mordowano bez
 względu na mordy dokonane na Niemcach. Konferencja
 nie odniosła skutku; wszelkie nasze dalsze podania
 i prośby składane oddad do dystryktu, poszły w
 bez skutku; ~~dotychczas~~ dystrykt zasmezasz, że
 prowadzimy podolanie jak arcybiskup Sapieha, polityker

Handwritten signature

Kunklatorska, poobce zyczeni wladz muniickich.
Posobie tej konferencji: opisalem w archywalu unni-
czym w 9 tygodniku warszawskim pod tytulem
"Zaprzeczenie jednej konferencji."

To powstanie wszystkie kasisty w Warszawie
zostaly zniweczony przez Baumungskommando.
Skreslono: "Warszawa" z dodatkiem?

Skup

[Handwritten signature]

Biuro Udostepnienia
i Archiwizacji Dokumentow